

Maslina LJUBIČIĆ
Filozofski fakultet, Zagreb

O HRVATSKIM ZONIMIMA: KONOTATIVNO ZNAČENJE I FRAZEOLOGIJA

Usporedbom s drugim jezicima otkrivamo složenost konotativnih značenja zoonima. Zbog iznimne ekspresivnosti imena životinja predstavljaju neiscrpan izvor novih upotreba u govoru, od kojih poneke ulaze u jezik. Tada ih valja uvrstiti u opći rječnik, kao i frazeme u kojima su fiksirana brojna konotativna značenja zoonima.

0.1. Prema poznatoj domisljici psa je najjednostavnije opisati kao četveronožnog sisavca kojega drugi pripadnici iste vrste prepoznaju kao psa. Doista, obratimo li pažnju na zoonimske natuknice u jednojezičnim rječnicima, shvatit ćemo da nije lako dati jednoznačnu definiciju neke životinje. Definicije se međusobno znatno razlikuju, kako opsegom, tako i pristupom, odnosno odlikama koje pojedini leksikograf izdvaja.

Primjerice, De Felice i Duro u svojem talijanskom rječniku najprije objašnjava da *cani* u zoologiji označava »genere di canidi«, u koje spadaju četiri divlje podskupine, te razne vrste, od kojih su najvažniji vukovi, šakali i jedna domaća vrsta (*Canis familiaris*). Zatim navode drugo, uže značenje: 'domaći pas' (*cani domestico*). Poznati Zingarelliev rječnik ne spominje prvo, široko značenje, već odmah navodi 'domaći četveronožac' (»quadripede domestico«). Naši leksikografi u Matičinu rječniku definiraju psa kao domaću životinju sličnu vuku. Nakon navedenih definicija, u rječnicima se izlažu različite značajke i koristi koje čovjek ima od psa.¹

0.2. Pri sastavljanju rječnika poput Benešićeva spomenute teškoće nema, budući da je tumačenje svedeno na najmanju mjeru. Kao što kaže autor: »Nekih riječi ne treba uopće tumačiti, jer čitaocu toga rječnika nije hrvatski jezik tuđ, niti riječi prevoditi na drugi jezik.« Benešić navodi sinonime i znanstveni naziv.

U leksikografskim definicijama životinja upravo sustavno nazivlje predstavlja najčvršće uporište,² te ih u rječnicima manjega opsega nalazimo i bez detaljnijega opi-

¹ O problemu leksikografske definicije na primjeru riječi *chat* 'mačka', v. Rey, 1977, poglavlje *L'impossible définition* (str. 98-113).

² Akademijin rječnik u istu svrhu pribjegava i ekvivalentnim nazivima iz drugih jezika.

sa. Tako je u Anićeve rječniku *pas* objašnjen naprosto kao »domaća životinja *Canis canis*, *Canis familiaris*.«

Dakako da je i u dvojezičnim rječnicima sustavni naziv čvrsta zajednička točka koja pomaže da se nađe pravi termin, ili barem da se ne navede krivi.

1.0. No, sekundarna značenja zoonima lakše nam izmiču baš zbog toga što nedostaje čvrsto uporište. Izdvajanjem osobina koje nam se čine karakterističnima, na osnovi neke sličnosti životinje se često dovode u vezu s ljudima, s pojedinim predmetima ili pojavama. Tako nastaju brojne usporedbe, metafore, metonimijski pomaci značenja.³

U Matešićevu frazeološkom rječniku *pas* u frazemima upućuje na vjernost, rđištost, mukotrpnost, osamljenost, nedostatak slobode, gladovanje, laž, umor i ljubomoru.

1.1. Mnogo puta tražeći ekvivalent u drugome jeziku, otkrivamo složenost konotativnih značenja vezanih za pojedini termin u vlastitom jeziku. Primjerice, zoonim *kukavica* preko latinskoga *Cuculus canorus* lako možemo izjednačiti s talijanskim *cuculo* ili *cucù*, francuskim *coucou*, španjolskim *cuclillo* ili *cuco*, engleskim *cuckoo*, njemačkim *Kuckuck* itd.,⁴ ali *kukavicu* u značenju 'onaj koji se uvijek boji, plašljivac, strašljivac, strašljivica' (Anić) ne možemo prevesti tim istim onomatopejskim ornitonimima. Na talijanskom je 'plašljivac' – *vigliacco*, *vile*, *codardo*, odnosno, želimo li ostati u domeni zoonima – *coniglio*, tj. 'kunić'.⁵ Dodajmo usput da se talijanski *coniglia* u prenesenom značenju može u šali odnositi na ženu koja je rodila mnogo djece (npr. *è una coniglia*), dok mi istom asocijacijom dolazimo do usporedbe u kojoj je hrvatski epicen muškoga roda: *množiti se kao kunići*. Na oba spomenuta jezika plašljivca se uspoređuje sa zecom (tal. *pauroso come una lepre*).

U američkom slangu imenici *coward* ('kukavica, plašljivac') sinonim je *chicken*, tj. doslovno 'pile'.⁶ Uobičajen naziv za plašljivca na španjolskom je *gallina* (dosl. 'kokoš'), a u hrvatskom se *kokoš* pojavljuje u istom značenju kao pejorativ u razgovornom stilu (Anić).

1.2. Ustaljenom upotrebom zoonima u određenom konotativnom značenju, to značenje može postati primarno, jer se tako eksplicitno značenje zanemaru-

³ Ovdje obraćamo pozornost samo na sinkronijsku stranu tih pojava. Usp. Berruto, 1976, poglavlje 5.5.1. *Spostamenti 'sincronici' di significato*. O važnosti metafore u oblikovanju jezika v. Bréal, 1924, 124-127.

⁴ Ne zadržavamo se na foničkoj motivaciji naziva za kukavicu, koja dovodi do »des parallélismes entre les créations onomatopéïques des langues les plus différentes« (Ullman, 1952, str. 105).

⁵ Zanimljivo je da je *codard* etimološki također metafora vezana za životinjski svijet: 'chi tiene la coda bassa' (Migliorini-Duro, 1978, str. 115). Engleski *coward* nastalo je od starofrancuskog *couard*, kojemu Webster (1952) navodi doslovno značenje 'with tail between the legs'. Usp. hrvatski izraz *podvila repa*.

⁶ Usp. Wentworth-Flexner, 1975, str. 99.

je.⁷ U hrvatskom kažemo *napravio je psinu* ('pakost, podvalu') i ne misleći da je *psina* augmentativ od *pas*. Počesto nekoga okrštimo kukavicom, a da više nismo ni svjesni da je to metafora. I dijete će to značenje naučiti kao osnovno ili kao sasvim nezavisno od značenja latinskog ornitonima *Cuculus canorus*.⁸

2.0. Kako se u narodu glasanje kukavice smatralo tužnim i zlokočnim znamenjem, *kukavica* (često uz attribute *crna* i *sinja*) počelo je označavati nesretnu, kukavnu, bijednu osobu, najčešće žensku.⁹ Izraz *kukati kao sinja kukavica* znači 'jako plakati' (Matešić).

Spomenuti pridjev *kukavan*, kao i glagol *kukati*, od kojega je deriviran, te brojne druge izvedenice, pripadaju istom asocijativnom spletu, koji se kreće od nesreće, jadikovanja, tuge, bijede i siromaštva do podlosti (*kukanje, kuknjava, kukavac, kukavče, kukavelj, kukavičan, kukavnost, kukavština*). S *kukavicom* u značenju 'strašljivac', osim već spomenute *kukavštine*, povezane su izvedenice *kukavički, kukavičluk, kukavištvo, kukavluk*.

2.1. Izraz *kukavičje jaje* (nešto vješto podmetnuto s lošom namjerom – Anić) u hrvatskom kao i u njemačkom (*Kuckucksei*) proistekao je iz spoznaje da kukavica odlaže jaja u gnijezda drugih ptica. Premda je preneseno značenje sasvim jasno, u talijanskim općim rječnicima nema ekvivalentnoga metaforičnog frazema, te ga treba drugačije prevesti.¹⁰

Talijanski leksikograf Quartu navodi izraz *fare come il cuculo*, koji se ne temelji samo na činjenici da kukavica podmeće jaja u tuđe gnijezdo, nego i da kasnije, kada se izlegne, njezin ptić izbacuje iz gnijezda jaja ili druge ptičice, da bi sebi osigurao hranu i zaštitu adoptivnih roditelja. Značenje toga talijanskog frazema jest 'živjeti na tuđi račun' i 'škoditi drugome radi vlastite koristi'.¹¹

Dakle, dok su u hrvatskom i njemačkom konotacije 'podmetanje' i 'zla namjera',

⁷ Zanemarivanje primarnog značenja vodi nas to katahreze. Usp. Darmesteter, 1932, str. 66–69. Tumačeći semantizaciju francuske riječi *tête* (od lat. *testa* 'zemljani lonac'), Guiraud (1955, str. 36) zaključuje: »Il y a donc d'une part création individuelle motivée, consciente et continue; d'autre part dissémination collective inconsciente et progressive d'où résulte un effacement de la motivation.«

⁸ U vezi s riječima koje su izvorno metafore, Bréal (1924, str. 136) kaže: »Mais pour l'enfant ... la complication n'existe pas: le dernier sens, le plus éloigné de l'origine, est souvent le premier qu'il apprend.«

⁹ Usp. Akademijin i Matičin rječnik. Matešić i Anić ne ograničavaju značenje *sinje kukavice* na žensku osobu.

¹⁰ U našem hrvatsko-talijanskom rječniku Deanovića i Jerneja toga frazema nema. U njemačko-talijanskom Sansonievu rječniku za figurativni njemački izraz *jdm. ein Kuckucksei ins Nest legen* predlaže talijanski *provocare dei guai a qualcuno*, a samo *Kuckucksei* jest *regalo spiacevole*.

¹¹ Quartu (1993, str. 153) precizira varijante značenja: *vivere da parassiti, approfittando del lavoro degli altri; pretendere senza dar nulla in cambio; fare il proprio interesse danneggiando gli altri*.

u talijanskom su 'koristoljublje' i 'beskrupuloznost'. Valja reći i da je spomenuti talijanski frazem mnogo rjeđi nego *podmetnuti nekome kukavičje jaje* u hrvatskom ili njemačkom.

Kažimo i to da — za razliku od europske kukavice, koja podmeće jaja u tuđe gnijezdo — američke vrste sjede na jajima i same se brinu za svoj podmladak.¹² Jaje tih kukavica ne može značiti podmetanje.

2.2. Kao što smo rekli, nama je glasanje kukavice simbol i najava tuge i nesreće. Ali neprekidno i jendolično kukanje lako bi se moglo povezati i s glupošću. Doista, pojedini talijanski rječnici bilježe da *cuculo* može značiti 'glup, blesav' (*sciocco, balordo* — Zingarelli), što je slučaj i s američkim slangom, gdje ornitnim *cuckoo* ima isto preneseno značenje (*crazy, foolish, silly* — Webster 1952).¹³

I talijanski zastarjeli naziv za pticu kukavicu *cucco*, koji se više ne upotrebljava kao zoonim, znači 'glupan' (*uomo sciocco*), a *vecchio cucco* jest 'osoba koja je podjetinjila' (Zingarelli).¹⁴

Frazeološka usporedba *vecchio come il cucco* naprosto znači 'veoma star' (De Felice—Duro), pri čemu se ne osjeća konotativno značenje kukavice kao pojma duboke starosti.¹⁵

Možda zato što je ta onomatopejska riječ prikladna i za tepanje, *cucco* može značiti i 'miljenik' i 'sin mezimac' (Zingarelli, De Felice—Duro).

Rjeđi talijanski frazeološki izraz *essere come il cuculo, tutto voce e niente penne* odnosi se na stalno dosadno drečanje. Quartu ga tumači kao *gridare, strillare in continuazione, detto in genere di bambini petulanti, capricciosi e frignoni*.¹⁶

2.3. Dok je u hrvatskom *kukati* čest sinonim glagolu *jadikovati*, u talijanskom rjeđe upotrebljavan glagol *cuculiare* znači 'rugati se' (*beffare, burlare* — Zingarelli), kao i izraz *far cucù a uno*, gdje je *cucù* uzvik iz poruge (De Felice—Duro). Analogno tome, zastarjeli termin *cuculiatura* nije 'kukanje, jadikovanje', nego 'podrugivanje' (*corbellatura* — Zingarelli).

2.4. Kažimo na kraju da i Divković u svojem latinsko-hrvatskom rječniku bilježi preneseno značenje natuknice *cuculus*, koje se temelji na činjenici da je to ptica selica. Naime, kao što tumači spomenuti leksikograf, *cuculus* je kod Horacija »podrugljivo dovikivanje lijenu vinogradaru, koji je, kad se već kukavica vratila, re-zao vinograd«.

¹² Usp. Websterov američki rječnik (1952, str. 357). U velikom Websterovu rječniku engleskoga jezika (1976, str. 550) te napomene nema.

¹³ Wentworth—Flexner (1975, str. 120) bilježi i grafiju *coo-coo*, u istome značenju. Usp. ovdje (§ 3.0) hrvatski deprecijativ *ćuk* 'priglup čovjek'.

¹⁴ Pittano (1992, str. 289) u tom posljednjem značenju navodi izraz *vecchio bacucco*, spominjući kao etimon imenice *bacucco* ime biblijskoga proroka starca Habakuka.

¹⁵ U skladu s tumačenjem koje smo prenijeli u prethodnoj bilješci, Pittano (*ib.*) kaže da *cucco* (= *cuculo*) u toj usporedbi »è senz'altro una deformazione onomatopeica di *Habacuc*«.

¹⁶ Quartu, 1993, str. 153. Usp. našu izreku *mali plić - veliki krič*.

Dakle, vidimo da konotativna značenja u raznim jezicima divergiraju u raznim pravcima.

3.0. Kao što je u hrvatskom *kukavica* uobičajen naziv za plašljivca, tako se u talijanskom *civetta* (tj. 'ćuk') – nezavisno od ornitonimskog značenja *Athene noctua* – upotrebljava u značenju 'namiguša, koketa'.¹⁷ Quartu tumači da više frazeoloških izraza sa zoonimom *civetta* potječe odatle što ćuk lovi mameći manje životinje.¹⁸

U hrvatskom pak *ćuk* može imati posve različito figurativno, depreciativno značenje: 'osoba slabe inteligencije, priglup čovjek' (Anić). Analogno tome, *stajati kao ćuk* znači 'gubiti vrijeme besmisleno kao ćuk danju, bez djela' (*ib.*).

Mali crni sisavac koji stalno ruje pod zemljom oličenje je marljivosti. Stoga nas ne čudi da radišna čovjeka uspoređujemo s krticom. Usporedbu *marljiv kao krtica* navode Matičin i Anićev rječnik, ali samo taj posljednji bilježi da krtica može i kao metafora označavati marljivu i ustrajnu osobu. Anić navodi i značenje 'špijun u vlastitim redovima, onaj koji djeluje iznutra'.

4.1. U talijanskom *talpa* nema takvih konotativnih značenja, već samo budi pomisao na izuzetno slab vid. Usporedba *cieco come una talpa* česta je i u hrvatskom: *slijep kao krtica* (Matešić, Anić). Spomenimo da je sustavni naziv za jednu vrstu krtice upravo *Talpa caeca*.

Na pojam fizičke sljepoće u talijanskom se nadovezuje i preneseno značenje, pa se isti izraz može upotrijebiti da se opiše i osoba kratke pameti (*una persona ottusa, tarda d'ingegno* – De Felice–Duro). Zingarelliev rječnik navodi i apsolutno upotrijebljeno *talpa* 'tupoglav čovjek' (*persona tarda, ottusa d'intelligenza*).

5.0. Našem epicenu *svinja* može biti sinonim *prasac, prasica* ili *krmak, krmača*. U hrvatskom prijevodu poznate latinske izreke iz Matejeva evanđelja (7,6) *margaritas ante porcos* (*biser je pred svinje* – Doroghy), termin *svinja* može se zamijeniti sa *krmak*: *bacati biser pred svinje/krmke* (rječnik dviju Matica, Matešić).

5.1. No, ako denotativno značenje i jest isto, najčešće nisu iste konotacije koje prate pojedini termin.¹⁹ *Svinja* je u prenesenom značenju pejorativ koji znači 'prljav, neuredan čovjek' ili 'karakterno nizak čovjek, moralna ništarija'. Isto tako i izvedenice *svinjac, svinjski* i *svinjariti* mogu imati doslovno i preneseno značenje (v. Anić). Denominalna imenica *svinjarija* znači isključivo 'prljav, ružan, nepošten postupak' (*ib.*).

¹⁷ I francuski *coquet, coquette* poteklo je iz pernatog carstva jer je *coquet* 'pjetic' (*petit coq* – Robert-Dauzat).

¹⁸ Quartu, 1993, str. 128. Klaić navodi kao sinonim galicizmu *koketa* i Matošev termin *pramamljuša*.

¹⁹ Uz primjer *konj/kljuse* (tal. *cavallo/ronzino*) Brekle (1975, str. 94) upozorava na to da se sinonimija ograničava na tzv. »kognitivno« značenje riječi, pri čemu se isključuje »eventuali contrassegni semantici di carattere 'emotivo' (o 'affettivo') che possono aderire ad un segno linguistico«. Ullman (1959, str. 108–109) ističe: »Only those words can be described as synonymous which can replace each other in any given context, without the slightest alteration either in cognitive or in emotive import.«

Izvedenicama *svinjiti* i *zasvinjiti* također je derivacijska osnova *svinja* u prenesenom značenju.

5.2. *Krmak* i *krmača* u razgovornom stilu imaju izrztito pogrdno značenje. Maticišin i Aničev rječnik bilježe pejorativ *krmak* 'čovjek niskih, prljavih sklonosti', dok pejorativ *krmača* 'žena loših karakternih osobina' i 'gojazna i zapuštena žena' nalazimo samo kod Anića.

5.3. *Prasac* ima ista metaforična značenja kao *svinja*. No, u rječnicima nije zabilježeno da *prasac* može biti i naziv iz milja za dijete koje se dobro zaprljalo, upravo kao i *prase*, dok se u tom značenju neće upotrijebiti *svinja*, a još manje *krmak*.

Matešić bilježi frazeme *nismo zajedno svinje čuvali* i *pijan kao svinja*. Rječnici ne navode značenje koje se temelji na čestoj asocijaciji *svinja* ili *prasac* – 'debljina'.

6.0. Naravno, leksikografi ne mogu zabilježiti sva konotativna značenja zoonima, a to nije ni potrebno jer se najčešće slijedom asocijacija jedno značenje logično nadovezuje na drugo.²⁰ Pitanje je u kojoj ih mjeri treba uvrstiti u rječnik: gdje je granica između uobičajenih konotativnih značenja i osobnih ideja i emocionalnih asocijacija povezanih s nekom riječi i njezinim značenjem.²¹

6.1. Značenja koja se temelje na asocijacijama lako se mijenjaju. Neka mogu izbljedjeti i nestati, a mogu se stvoriti nova.

Zbog iznimne ekspresivnosti, upravo zoonimi predstavljaju trajan izvor novih upotreba u govoru, od kojih neke prelaze i u jezik. Arbitrarnim izdvajanjem pojedinih semova vezanih za životinje – nastaju nove usporedbe, metafore i metonimijske promjene značenja. Na leksikografu je da na temelju čestotnosti prosudi koje treba unijeti u jednojezičnih rječnik određenoga opsega, vodeći pri tome računa i o stilskim razinama.

U razgovornom stilu možemo očekivati dinamičnije promjene, a katkad će doći i do premještanja iz jedne stilske razine u drugu. Zato rječnik treba mijenjati i upotpunjavati.

6.2. Zanimljive su izvedenice derivirane od zoonima u prenesenom značenju, koje dakako pripadaju istom asocijativnom spletu.

²⁰ Riječ *vol*, kojom Bally ilustrira svoju seriju *asocijativnih polja*, budi pomisao: 1) na kravu, na bika, tele, rogove, preživanje, mukanje itd.; 2) na obrađivanje zemlje, plug, jaram itd. i konačno 3) na snagu, mukotrpnost, strpljiv rad, ali i na sporost, težinu, pasivnost; usp. Berretta, 1978, str. 325–326.

²¹ U poglavlju *L'imprécision du sens* Ullman (1952, str. 135) govori o tome kako riječ ima »valeur évocatrice«, Marouzeau (1959, str. 100) o istome zaključuje: »Et ainsi il [sc. le mot] peut y avoir dans un énoncé, en dehors de ce qui est exprimé, tout un monde de suggestions, d'irradiations, qui élargissent presque sans limites l'horizon intellectuel ou sensible.« Darmsteter (1932, str. 72–73) naglašava da je ta jezična *felix culpa* zaslužna za književno stvaralaštvo: »...cette imperfection du langage permet à l'écrivain de se faire jour. ...*Felix culpa*, dirions-nous, puisque c'est à elle que les peuples doivent leurs littératures et cet admirable trésor, sans cesse accru, de chefs d'œuvre qui sont l'éternel honneur de l'humanité«.

6.3. Brojna konotativna značenja fiksirana su u frazemima, koji su nezaobilazan dio građe općih rječnika.

6.4. Poticaj nastajanju ili "buđenju" pojedinih značenja zoonima svakako mogu dati i strani jezici s kojima se dolazi u doticaj. Djelomično poklapanje konotativnih značenja (npr. *krtica* – tal. *talpa*) može ubrzati njihovu posvemašnju identifikaciju. Kalkovi oduvijek obogaćuju i frazeologiju.

Ukratko, sekundarna, prenesena značenja zoonima mnogo su složenija od eksplisitnoga značenja, pa im u jednojezičnom rječniku treba posvetiti znatno veću pozornost.

Bibliografija

- Anić, V., *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb 1991.
- Benešić, J., *Rječnik hrvatskoga književnoga jezika od Preporoda do I. G. Kovačića*, I, Zagreb 1985; II, Zagreb 1986.
- Berretta, M., *Linguistica ed educazione linguistica. Guida all'insegnamento dell'italiano*, Torino 1978.
- Berruto, G., *La semantica*, Bologna s. a. [1976]
- Bréal, M., *Essai de sémantique. Science des significations*, Paris ⁷1924.
- Brekle, H. E., *Introduzione alla semantica*, Bologna 1975.
- Darmesteter, A., *La vie des mots étudiée dans leurs significations*, Paris ¹⁸1932.
- Dauzat, A., J. Dubois, H. Mitterand, *Nouveau dictionnaire étymologique et historique*, Paris ⁵1971.
- De Felice, E., A. Duro, *Dizionario della lingua e dalla civiltà italiana contemporanea*, Firenze 1974.
- Divković, M., *Latinsko-hrvatski rječnik za škole*, Zagreb ²1900. (reprint Zagreb 1980)
- Dizionari Sansoni: Tedesco-italiano. Italiano-tedesco*, dir. V. Machi, Firenze ⁸1982.
- Doroghy, Z., *Blago latinskog jezika*, Zagreb 1966.
- Guiraud, P., *La sémantique*, Paris 1955.
- Jakić, B., A. Hurm, *Hrvatsko ili srpsko-njemački rječnik s gramatičkim podacima i frazeologijom*, Zagreb 1989.
- Klaić, B., *Rječnik stranih riječi. Tuđice i posuđenice*, priredio Ž. Klaić, Zagreb 1988.
- Marouzeau, J., *Précis de stylistique française*, Paris 1959.
- Matešić, J., *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, Zagreb 1982.
- Migliorini, B., A. Duro, *Prontuario etimologico della lingua italiana*, Torino ⁶1978.
- Pittano, G., *Dizionario dei modi di dire, proverbi e locuzioni*, Bologna 1992.
- Quartu, B. M., *Dizionario dei modi di dire della lingua italiana*, Milano 1993.
- Rey, A., *Le lexique. Images et modèles. Du dictionnaire à la lexicologie*, Paris 1977.
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–XXIII, JAZU, Zagreb 1880–1976.
- Rječnik hrvatskosrpskoga književnog jezika*, I–II, Matica hrvatska – Matica srpska, Zagreb – Novi Sad 1967.

Речник српскохрватскога књижевног језика, I—III, Матица српска — Матица хрватска, Нови Сад — Загреб 1967—69; IV—VI, Матица српска, Нови Сад 1971—76.

Robert, P., *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Paris 1977.

Ullman, S., *Précis de sémantique français*, Berne 1952.

Ullman, S., *The Principles of Semantics*, Glasgow — Oxford 1959.

Webster's New World Dictionary of the American Language, Cleveland — New York 1952.

Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged, Springfield 1976.

Wentworth, H., S. B. Flexner, *Dictionary of American Slang*, New York 1975.

Zingarelli, N., *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna ⁸1963.

SUGLI ZONIMI CROATI: IL SIGNIFICATO CONNOTATIVO E LA FRASEOLOGIA

Riassunto

A differenza del significato esplicito degli zoonimi, le cui definizioni lessicografiche sono accompagnate da termini scientifici come punto d'appoggio sicuro, i loro significati connotativi possono qualche volta sfuggire perché, essendo soggetti a cambiamenti, risultano meno stabili. Per la loro estrema espressività gli zoonimi rappresentano una fonte inesauribile di sempre nuovi usi traslati, i quali vanno registrati nei dizionari se riescono a passare dalla *parole* alla *langue*. I significati connotativi qualche volta addirittura diventano primari (ad es., *kukavica* 'vile, codardo'). Una spinta al risveglio dei nuovi significati può venire anche da una lingua straniera. Inoltre, i calchi arricchiscono le lingue di espressioni fraseologiche, nelle quali risultano fissati i significati connotativi degli zoonimi.